

Dr. Sharon R. Berry: 99 hasznos jótanács – Fegyelmezés az osztályban

Bevezetés

A „fegyelmezés” szó, eredetét tekintve, kapcsolatban áll a „tanítvány” szóval. Jézus 12 nagyon különböző háttérből származó férfit gyűjtött maga köré, akik három évig vele jártak és akiket ezalatt az idő alatt arra tanított, hogyan szolgálják Istent. Céljai nem sokban tértek el azoktól a céloktól, amelyeket egy keresztyén iskolában dolgozó tanár kíván megvalósítani. Milyen óriási lehetőség, hogy diákjaidat elvezetheted a Vele való személyes kapcsolatra, majd segítheted az Ő tulajdonságainak kimunkálódását bennük! Ahhoz, hogy ezt a célt el tudd érni, jó fegyelmezési módszerekre van szükséged.

A jó fegyelmezés első alapelve, hogy a tanár és diák között igazi, gondoskodástól áthatott, jó kapcsolat legyen. Természetesen bárki fegyelmezheti, és időnként kell is, hogy fegyelmezze a gyermeket. Mások ellenőrizhetik a gyermek viselkedését, de ahhoz, hogy ez hosszútávon eredményes legyen, az szükséges, hogy a diákok akarjanak a tanárok kedvében járni és idővel magukévá tegyék a tanár velük szemben támasztott elvárásait. A végső cél természetesen az, hogy a diákok eljussanak a belső motivációból fakadó önfegyelmezésig, hogy kedvesek legyenek Isten előtt.

A jó fegyelmezési módszerek sok mindentől függenek: a tanártól, a felszereltségtől, az osztály tevékenységétől, a felkészüléstől, az előadástól, a beavatkozási módszerektől, stb. A következő javaslatokat annak érdekében tesszük, hogy ezen tényezők közül néhányat érintsünk. A javaslatok nem merítenek ki egy-egy témát, inkább a gondolkodás serkentését szolgálják, hogy saját ötleteiddel, elképzeléseiddel kiegészíthesd őket. Bízom a Szentlélek vezetésében, aki egyedi helyzetekben is bölcsességet tud adni, és azért imádkozom, hogy siker koronázza munkádat, miközben „tanítod a gyermeket arra az útra, amelyen járjon”. Kívánom, hogy Isten áldása kísérje erőfeszítéseidet.

FEGYELMEZÉSI ALAPELVEK

1. **Alakíts ki igazi, gondoskodástól áthatott jó kapcsolatot minden diákkal!** Mutass érdeklődést személyes életük, különösen problémáik és kérdéseik iránt! Törekedj arra, hogy mindig meglássák benned Krisztus szeretetét!
2. **Rendszeresen imádkozz minden diákért!** Imádkozz még többet azért, aki nevelhetetlennek látszik! Lehetséges, hogy benne rejlik a legnagyobb lehetőség a jövőbeni szolgálatra. Ha tanulmányozod a híres prédikátorok, misszionáriusok életét, legtöbbjük igen konok, önfejű, nehezen kezelhető gyermek volt. Úgy tűnik, Isten gyakran felhasználja az ilyen embereket, hogy új szolgálatokat indítsanak el és vállalják az ezzel járó kockázatot – Őérte. Tanuld meg, mire van szüksége az egyes diákoknak ahhoz, hogy azt érezzék, elfogadod és értékeled őket, ne pedig elutasítást érezzenek vagy azt, mintha nem is léteznének a számodra. Közvetítsd feléjük Isten gondoskodását, érdeklődését és szeretetét!
3. **Tanítsd és éld meg a hatalmi rendszer elvet! Mindig add meg a tiszteletet a feljebbvalóidnak!** Fel kell ismerned, hogy ha egy diák megtanulja, mit jelent valaki más hatalmának engedelmeskedni, akkor sokkal könnyebben alá tudja vetni magát Istennek. Hangsúlyozd saját kapcsolatodat a felsőbb vezetőkkel, különösen azt, hogy mit jelent Isten Igéjével összhangban, és a munkatársakkal harmonikus kapcsolatban lenni!
4. **Fejleszd az önfegyelmet és mutass belőle példát!** A fegyelmezettséget sokszor nem „tanulják”, hanem „elteszik”. A tanulók megfigyelik, hogyan viselkedsz az osztályban, hogyan hajtod végre az egyes feladatokat, hogyan vezeted le a stresszt, hogyan alakítasz ki értékes kapcsolatokat másokkal, mennyire tudsz kiegyensúlyozott maradni és megfelelően reagálni még a problémákra és a csalódásokra is.
5. **A diákok szüleit tekintsd partnernek!** Nem találsz jobb szövetségest, még egy olyan valakit,

akit annyira érdekelne a diák jóléte, jó szereplése, aki annyira el lenne kötelezve, hogy a gyermek elérje a tőle telhető maximumot. Az iskolában a szülő helyettesítője vagy, „parentis en locus”. Ahogy a szülők kommunikálnak egymással, neked is arra kell törekedned, hogy üzeneteid mindig őszinte szeretetet, igazi törődést, a problémák megoldása iránti együttműködési készséget és hosszú távú elkötelezettséget közvetítsenek.

FELKÉSZÜLÉS A SIKERRE

6. **Mindig alaposan készülj fel, hogy az óra menete rendszerezett és gördülékeny legyen!** A diákok könnyebben alkalmazkodnak a rendszeres tevékenységekhez.
7. **Törekedj a megfelelő fizikai környezet kialakítására, fenntartására, kellő szellőztetéssel, a fűtés és hőmérséklet szabályozásával, a zavaró tényezők minimálisra csökkentésével, stb.**
8. **Legyél rendszerezett!** Mindennek legyen meghatározott helye, tartsd magad egy meghatározott időbeosztáshoz! Mindig legyenek kéznél a szükséges segédanyagok! Gördülékenyen térj át egyik tevékenységről a másikra! Tarts mindent rendben és tisztán!
9. **Az óra minden részletére dolgozz ki egy meghatározott rendet:** a terembe való bevonulásra, a leülésre, a felelésre, a felszerelés elővételére, eltételére, stb.! Ez nem válik nyomasztóvá, sőt biztonságerzetet ad a diákoknak, akik tudják, hogy milyen helyzetben mit várhatnak és hogy mindenkinek a jogai védve vannak. Hosszú távon időmegtakarítást jelent és megakadályozza, hogy a diákok között nézeteltérések alakuljanak ki.
10. **Használd az ültetést is fegyelmezési eszközként!** Nem kell minden esetben új ültetési rendet kijelölni, de mindig határozd meg a székek elhelyezését. Legyen néhány szabad hely, ha szükségessé válik valamelyik diák elültetése.
11. **Legyenek meghatározva a viselkedési elvárások!** Legyél nagyon határozott, de ne vezess be túl sok szabályt! A felsőbb osztályokban a diákok maguk is segíthetnek ezek összeállításában. Időnként elevenítsd fel a szabályokat, vagy azért, hogy a diákok emlékezzenek rájuk, vagy az újonnan jöttek kedvéért. Esetenként óra közben is hivatkozz rájuk! Például: „Köszönöm, hogy jelentkeztél Zsuzsi! Ne felejtsetek el, hogy ez egy olyan szabály, amit ezen az órán be kell tartani!”
12. **Dicsérd meg azokat, akik betartják a szabályokat!** Legyél konkrét! „Örülök, hogy figyelsz, Jancsi!” „Ha nem beszélgetsz, amíg kiosztod a ceruzákat, azzal sokat segítesz nekem, Anna.” Megerősítésként használhatunk még mosolyt, vállveregetést, kézfogást, matricákat, stb.
13. **Egy kicsivel az óra kezdete előtt már legyél az osztályban,** készíts elő mindent és köszöntsd a belépő diákokat! Azonnal adj nekik valamilyen feladatot, vagy kezdjétek meg a szokásos reggeli tevékenységet.
14. **Készülj fel az órára,** hogy a diákoknak a tanítás különböző szakaszaiban mindig legyen elegendő tennivalójuk! Mindig legyen egy alternatív terved és plusz feladataid! Ne felejtse el a régi mondást: tervezd meg a munkádat és munkáld ki a tervedet! Ugyanakkor legyél rugalmas és ne bosszankodj, ha nem sikerül mindent elvégezned, amit beterveztél! Lehet, hogy időnként a Lélek arra fog indítani, hogy egy konkrétan felmerülő problémával, vagy szükséggel foglalkozz.
15. **Te legyél a vezető!** Legyél határozott, mindig a te kezében legyen az irányítás! Te vagy a tanár, és a diákok ezt el is várják tőled. A határozatlanságot, szervezetlenséget, stb. hamar észreveszik. Az alapos felkészülés és világos célkitűzések hiánya gyakran fegyelmezetlenséghez vezet.

ÁLTALÁNOS ELJÁRÁSOK

16. **Válassz egy jelképes nevet az osztálynak!** Legjobb, ha olyan nevet választasz, ami kifejezi, milyennek szeretnéd látni a tanulókat. Például: Vidám szívek, Timóteus klub, stb. Ez olyan célt nyújthat, amelynek elérésére ösztönözheted a diákokat.
17. **Az órák mindig legyenek érdekesek és a diákok életkori sajátosságainak megfelelőek!** Azt hiszem, az órának erről a részéről nem lehet eleget beszélni. Bármilyen jól van felépítve egy óra anyaga, ha nem felel meg a tanulók fejlettségi szintjének, akkor könnyen fegyelmezetlenséghez vezethet.
18. **Az előadásmódod legyen érdekesítő,** minél többféleképpen vond be a munkába a diákokat, használj változatos szemléltető eszközöket! Ne ess abba a hibába, hogy egy bevált módszert a végtelenségig ismételgessz!
19. **Vigyázz, nehogy túlzásba vidd a változatosságot!** Az sem jó, ha túl sok mindennel akarsz foglalkozni egy órán, mert így a diákok nem tudnak egy témára koncentrálni. Ne használj olyan segédanyagokat, amelyek alkalmazása túlzottan időigényes, vagy bonyolult! Ha túl sok mozgást, játékot tervezel egy órára, az szintén megbonthatja a fegyelmet.
20. **Kerüld el az aprólékos és állandóan ismétlődő feladatok unalmasságát!** A legtöbb füzetben megoldandó feladatot át lehet alakítani, szemléltető eszközök, játékos feldolgozások bevezetésével érdekesebbé lehet tenni.
21. **Ne feledkezz meg arról, hogy minden diáknak más az erős és gyenge oldala valamint a tanulási stílusa!** Amikor összeállítod az anyagot, törekedj arra, hogy az egyes témák feldolgozásakor a különböző módszerek – amelyek az egymásra épülő vagy átfogó tanulás, a vizuális vagy hallás utáni megértés szempontjából kedvezőbbek –, kiegyensúlyozzák egymást!
22. **Adj bőséges lehetőséget a diákoknak, hogy a különböző feladatok és gyakorlatok között választhassanak!** Sokkal jobban fognak haladni, ha olyan módon tanulhatnak, ami megfelel az érdeklődésüknek és képességeiknek.
23. **Figyelj oda arra, hogy az írás, olvasás, hallgatás alaplételein kívül milyen kiegészítő módszereket használj!** Néhány alternatíva: előadás, értelmezés, kérdésfeltevés, segítség, építés, törődés, csoportosítás, válogatás, gyűjtés, összehasonlítás, ellenőrzés, megfeleltetés, bemutatás, tervezés, fejlesztés, időráfordítás, diagramm készítés, irányítás, megvitátás, rajzolás, mások bátorítása, értékelés, példaadás, kiállítás, keresés, követés, adás, menés, azonosítás, interjú készítés, feltalálás, megtartás, elkészítés, modellezés, elnevezés, szervezés, vázlat készítés, telefonálás, imádkozás, felismerés, feljegyzés, örvendezés, válaszadás, megmentés, napirend összeállítás, válogatás, megosztás, javaslattétel, beszélgetés, tanítás, gondolkodás, használat, megfigyelés, munkálkodás, stb.
24. **Ösztönözd a tanulókat, hogy törekedjenek a magasabb gondolati műveletek kifejlesztésére,** ne elégedjenek meg az egyszerű memorizálással, információ befogadással!
25. **Mindig tűzzél ki eléjük konkrét, elérhető célokat!** Ha a diákok megfelelően motiváltak, sokkal kevesebb fegyelmezési probléma adódik. Valamilyen jutalom, egy reggel későbbi kezdés, vagy ha csak tíz perccel több szabadidőt kapnak, mind nagyszerű motiváló tényezők. A tanulók eredményeinek kifüggesztése is jó ötlet, de csak akkor, ha nemcsak a többiektől lemaradt diákok teljesítményét mutatja.
26. **Alkalmazz csoportmunkát!** A diákok igen nagy hatással vannak egymásra és ez pozitív is lehet (nemcsak negatív, ami sajnos szintén igaz).
27. **Még a legnehezebben kezelhető diákok esetében is keress alkalmat arra, hogy felelősségteljes feladattal bízhass meg őket!** Ez gyakran pozitívan befolyásolja a diákok hozzáállását, magatartását.

28. **Gyakran beszélgetsek el arról, milyen osztályközösséget szeretnének a diákok kialakítani!** Ne engedd, hogy ezek a beszélgetések személyeskedő jelleget öltsenek, Például: „Ha Bandi nem kiabálna folyton, sokkal jobb osztály lehetnénk”! Mindig általánosságban fogalmazzátok meg a problémákat: „Senkinek sem lenne szabad órán engedély nélkül beszélgetnie”! Ha ezt maguk a diákok fogalmazzák meg, az jó hatással lehet arra a néhány tanulóra, akik nem tartják magukat szabályokhoz.
29. **Mindig adj visszajelzést a diákoknak,** hogy tudják milyen a teljesítményük, megfelelnek-e az elvárásaidnak vagy sem! Magyarázd el pontosan, mit vársz el tőlük és hogyan tudnak ezeknek az elvárásoknak megfelelni! Ezt akkor is tedd meg, ha minden jól megy, mert azt könnyen természetesnek vesszük. Ha a diákok nem kapnak visszajelzést, akkor nem tudhatják, mit vársz el tőlük.
30. **Mondd meg a diákjaidnak, hogy büszke vagy rájuk és a fejlődésükre!** Ezzel nem a tökéletességre, hanem a folyamatra irányítod a figyelmet. Rendszeresen bátorítsd és dicsérd meg őket, amikor valamit jól csinálnak: „Örülök, hogy mostanában egyre segítőkészebb vagy”; „Örülök, hogy sokkal gyorsabban engedelmeskedsz!”; „Jó látni, hogy sokkal türelmesebb vagy, év eleje óta sokat fejlődött ezen a területen!”; „Csak így tovább, ne felejtse el minden nap elhozni a házi feladatodat!”
31. **Mozgósítsd a diákjaidat a szolgálatra,** másoknak való segítségnyújtásra! A Holt-tengerhez hasonlóan, ha egy diák mindig csak kapja az „élő vizet”, de soha nem tudja tovább adni, akkor idővel beleun és megkeseredik. Teremts lehetőséget, hogy ők is segíthessenek, hasznosnak érezzék magukat. Ez gyakran a legnehezebben kezelhető gyermeket is megváltoztatja.
32. **Saját példáddal mutasd meg, hogyan dolgozzák fel a nehéz helyzeteket, a csalódásokat, a stresszt és a haragot!** Fontos, hogy beszéded és viselkedésed is mindig példaadó legyen, meg akkor is, ha a dolgok nem úgy mennek, ahogyan szeretnéd. Emlékezz Jakab szavaira: „Kiváltságának és örömeinek tartsátok...”!
33. **Légy önmagad!** Ne érezd azt, hogy „tökéletesnek” kell lenned! A diákok roppant hamar észreveszik, ha viselkedésed nem őszinte, ha bármi mesterkéltetés van benned. Ugyanakkor, ne alkalmazd az „azt csináld, amit mondok, ne azt, amit teszek” mottót! Egyszerűen legyél olyan eszköz Isten kezében, akit használni tud, hogy mások életét megérintse!
34. **A diákoknak tanárra és nem játszópartnerre van szükségük.** Mindig legyél kedves és barátságos, de ne felejtse el, hogy a túlzott bizalmaskodás megvetéshez vezethet! Anélkül is jó lehet a kapcsolatod a diákokkal, hogy egyé válnál közülük.
35. **Mindig követeld meg, hogy a felnőtteknek megadják a nekik járó tiszteletet,** megszólításban és viselkedésben egyaránt!
36. **Mindig legyél kedves és tartsd tiszteletben diákjaidat!** Az egész lényed, hangod, szavaid, arckifejezésed, gesztusaid ezt sugározzák!
37. **Mindig pozitívan állj hozzá diákjaidhoz!** Feltételezd a legjobbat és bátorítsd őket!
38. **Soha ne felejtse el, hogy a diákok élete Isten kezében van,** Ő munkálkodik bennük! Legyél Isten eszköze az életükben, de ne akard a felelősséget magadra venni olyan dolgokért, amelyeket egyedül Isten képes bennük elvégezni!
39. **Ami elmúlt, elmúlt.** Ne vigyél át haragot, sérelmet egyik napról vagy hétről a másikra! A diákoknak szükségük van rá, hogy tudják, minden nap új lapot kezdhetnek. Ha tartasz attól, hogy fegyelmetlenek lesznek, az be is fog következni, ebben biztos lehetsz. A tanulók megérik, ha kritikusan közeledsz hozzájuk és meg fognak felelni az „elvárásaidnak”.
40. **Legyél következetes!** Semmi sem olyan zavaró a diákok számára, mint ha a tanár viselkedése és hangulata állandóan változik. Ez a magatartás arra ösztönzi őket, hogy kipróbálják, hol van a határ és gyakran konfrontációhoz vezet.

41. **Legyél igazságos!** A tanulók képességei és szükségletei valóban különbözőek és nem bánhatsz velük egyformán, de ha azt látják, hogy egyesekkel kivételezel, az problémákhoz vezet. Ne legyenek „kis kedvenceid”!
42. **Figyelj rá, hogyan tudod megélni az Igét:** „Ti atyák (és tanárok, mint a szülők helyettesítői) ne bosszantsátok a ti gyermekeiteket, hogy kétségbe ne essenek”! Mi az, ami felbosszant vagy elkeserít egy diákot? A legtöbb diák a következő dolgokat szokta felsorolni: ha nem tudja, mire számíton; a felnőttek kiszámíthatatlan reakciói, következetlenségei; a kortársaktól elszenvedett igazságtalan bánásmód; ha nem mondhatják el a történeteket a saját szemszögükből; ha soha nem tudnak az elvárásoknak megfelelni; ha valaki haragszik rájuk anélkül, hogy tudnák az okát; ha nem dicsérik meg őket, amikor keményen dolgoztak és jó munkát végeztek. A te diákjaid esetében mi a helyzet? Ők vajon mit mondanának?
43. **Vigyázz, hogy se a diákok se a szülők ne érthessék félre fizikai kedvességedet, egy vállve-regetést vagy ölelést!** A tanár legyen kedves, de viselkedése minden gyanún felül álló!
44. **Ne engedd, hogy bármelyik diák ellenszenvenné váljon számodra a viselkedése miatt!** Az elfogadhatatlan viselkedést beszéljétek meg, de őrizd meg az Istenbe vetett bizalmadat, tudva, hogy Ő meg tudja változtatni a diákjaidat! Egyetlen gyermek sem elveszett Isten megváltó kegyelme számára.
45. **Ne mutasd ki a haragodat!** Ha úgy érzed, hogy kezd benned felgyülemelni a harag, végy erőt az érzéseiden és ezt az önkontrollt nyugodt hanghordozásban és gesztusokban is juttasd kifejezésre!
46. **Ne vitatkozz!** Úgysem győzhetsz! Az, hogy mi a helyes és mi nem, valamint, hogy kinek a kezében van az irányítás, vitán felül áll. Elmagyarázhatod és megbeszélhetitek, de ha a diákok elkezdnek vitatkozni, azonnal véget kell vetni a beszélgetésnek.
47. **Ne csúföld ki a diákjaidat és ne légy velük szarkasztikus!** A harag és kritika soha nem ösztönöznek fegyelemre vagy helyes viselkedésre. Ha viszont megkéred Istent, hogy segítsen neked az Ő szemével látni a diákjaidat, az segít. Ő soha nem veszíti el a türelmét, nem kételkedik és nem rója fel a gonoszt. Isten mindenkiben látja a jó lehetőségét, ha elfogadja a megváltást és a megszentelődés útjára lép.
48. **Vigyázz, nehogy beleess a „kritika csapdájába”!** A kemény szavak, kiabálás (ami egyébként nem jellemző rád) meghozzák a kívánt eredményt. Például, fegyelmezés közben megemelted a hangod, amikor azt mondtad: „Legyetek csendben!” és a diákok elhallgattak. Tudat alatt azonnal a következő raktározódott el az agyadban: „Ez használt, érdemes lesz máskor is kipróbálni”. Legközelebb hasonló helyzetben önkéntelenül ugyanazt teszed. Ekkor azonban keményebben kell szólnod, jobban fel kell emelned a hangodat. Nem kell hozzá sok idő és beleestél a „kritika csapdájába”, ami egyre kevésbé hatékony és így csak a tehetetlenségi érzetedet növeli. Ha felismered, hogy kialakulóban van ez a szokás, ne engedj neki, szállj vele szembe!
49. **Ne túlozd el a dolgokat,** ne csinálj bolhából elefántot! Igyekezz elkerülni a konfrontációt más diákok előtt!
50. **Fontold meg annak a lehetőségét, hogy nem avatkozol be, ha egy nem kívánatos helyzet magától is megszűnhet,** ha senki nincs veszélyben és a jelenség várhatóan nem fog tovább gyűrűzni (azaz más tanulók nem fogják követni az adott viselkedést)! Bizonyos esetekben a fegyelem hiánya is erős motiváló tényező a nem kívánatos viselkedés elhagyására.
51. **Soha ne fenyegetőzz olyan büntetéssel, amit nem tudsz vagy nem akarsz végrehajtani!** Ugyanakkor, ha a tanulók tetteinek vannak természetes illetve logikus következményei, azt magyarázd el nekik és emlékeztess rá őket!
52. **Ne engedj az elveidből és ne köss kompromisszumokat a népszerűség kedvéért!** Nagy különbség van aközött, hogy kidolgozol egy olyan jutalmazási rendszert, amelyben a diákok pontokat gyűjthetnek, és aközött, ha egy probléma kellős közepén azt mondod az osztálynak, hogy ha jók lesznek öt perccel hamarabb fejezed be az órát.

53. **Mindig azt a tanulót fenyítsd meg, aki elkövette a fegyelmezetlenséget;** ne az egész csoporton vagy osztályon töltsd ki a bosszúdat! Ha a csoport tagjai azt érzik, hogy nem szereted őket, bajban vagy.
54. **Ha a fegyelmezetlenség elhatalmasodott az osztályban, koncentrálj a főkolomposra!** Ha őt le tudod szeretni, meg tudod nyerni, a többiek is követni fogják. Ennek érdekében szükség lehet rá, hogy az órán kívül is több időt szentelj rájuk.
55. **Ne hozd olyan helyzetbe a diákokat, hogy árulkodniuk kelljen a társaikra!** Ha belépsz az osztályba, ahol néhány rendetlenkedő teljes felfordulást okozott, megkérheted azokat, akik nem voltak benne a dologban, hogy álljanak fel. Dicsérd meg őket, a többieket pedig külön személyesen fegyelmezd!
56. **Használd fel a természetes következményeket bizonyos viselkedések korrigálására!** Ha egy játék tartozékai elvesznek vagy megrongálódnak, azzal nem lehet többet játszani. Más esetekben alkalmaz logikus következményeket! Ha például két gyerek veszekszik egy játékon, akkor annak az a következménye, hogy a játékot egy hétre elteszed és nem játszhatnak vele. A földön hagyott játékok két napig a tanárnál maradnak. Nem sok magyarázat kell, hogy a tanulók rájöjjenek viselkedésük helytelenségére és változtassanak rajta.
57. **Ne beszélj sokat, de legyen súlya a szavaidnak!** Salamon jó tanácsa: „Aki megtartóztatja beszédét, az tudós ember, és aki higgadt lelkű, az értelmes férfiú” (Péld 17:27.) és „Mert van sok beszéd, amely a hiábavalóságot szaporítja. és mi haszna van az embernek abban?” (Pred 6:11.).
58. **Ne félj attól, hogy kimutasd, neked is van humorérzéked!** Bizonyos helyzetek roppant mulatságosak és ezeket nem lehet elkerülni. Nevezz együtt a diákjaiddal! Természetesen óriási különbség van aközött, hogy egy helyzeten nevetünk, vagy kinevetünk valakit – ezt soha nem engedhetjük meg! Ha nevetni tudsz magadon, amikor nagyon elrontasz valamit, akkor a diákok látni fogják, hogy az ilyen helyzeteket humorosan is fel lehet fogni.
59. **Legyél elég felnőtt ahhoz, hogy beismerd a hibáidat!** Kérj bocsánatot nyilvánosan és személyesen, mutass példát az újra kezdésben!
60. **Készíts albumot az osztályról,** amibe összegyűjthetsz fényképeket, a diákok munkáit, eredményeit, az osztály híradó egy-egy példányát, stb.! Ahogy az összetartozás érzése erősödik, úgy fognak a diákok egymáshoz és hozzád is jobban kötődni, közelebb kerülni.
61. **Szervezz ún. sztár napokat** hetente vagy olyan időközönként, ami a legjobban megfelel! Bátorítsd az osztály tagjait, hogy írjanak kedves, bátorító üzeneteket kiválasztott társuknak és azt helyezték el az osztály által Te is írd néhány kedves, bátorító sort és fejezd be egy Igével, ami szerinted leginkább jellemző arra a diákra! A nap végén az üzeneteket gyűjtsd össze, hogy a tanuló hazavihesse és megoszthassa a szüleivel is!
62. **Mondj el olyan történeteket, amelyek illusztrálják az általad kívánatosnak tartott magatartást!** Bár a férjemmel együtt mindig készek voltunk megmagyarázni, mit miért kérünk a gyermekeinktől, három kislányunknak meg kellett tanulnia, hogy azonnal engedelmességednek. Egy alkalommal éppen vízisíelni voltunk, amikor azt mondtam a legkisebb lányunknak, hogy szálljon be a csónakba. A kislányom szinte a vízen járt, hogy azonnal beszálljon. Azonnali engedelmessége valószínűleg megmentette az életét, mert abban a pillanatban egy mérges kígyó bukkant ki a vízből nem sokkal mellette. Ez a történet sokszor segített, hogy a diákok megértsék az azonnali engedelmesség fontosságát.
63. **Állíts össze egy olyan bibliavers-gyűjteményt, amely kifejezi a diákokkal szembeni elvárásaidat!** A hosszú, unalmas „lelki fröccsök” nem hatékonyak, általában csak erősítik a gyermekek ellenállását. A megfelelő alkalommal mondj el egy odaillő igeverset és hagyd, hogy a Lélek elvégezze a munkáját! Néhány Ige, amelyeket én gyakran használok:

Egymással békeességben éljete. – I Thessz. 5:13.

Örüljétek az Úrban mindenkor. – Fil 4:4.

Mindent zúgolódás és versengés nélkül cselekedjétek – Fil 2:14.

Ne légy részes a más bűneiben. – 1 Tim 5:22

Haragudjatok, de ne vétkezzetek. – Ef 4:26.

Aki oroz vala, többé ne orozzon. – Ef 4:28.

Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék. – Ef 4:29.

Mindentől ami gonosznak látszik, őrizkedjétek! – Thes 5:22.

Senkinek gonoszért gonosszal ne fizessetek. – Rm 12:17.

Cselekedeteiből ismerteti meg magát meg a gyermek is. – Peld 20:11.

Aki tudna jót cselekedni, de nem cselekszi, bűne az annak. – Jk 4:17.

Nem vetem a szemem hiábavaló dolgokra. – Zsolt 101:3.

Legyetek egymáshoz jószágosak, irgalmasok. megengedvén egymásnak. – Ef 4:32.

Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz. – Rm 12:9.

A kevély szemeket és a hazug nyelvet gyűlöli az Úr. – Peld 6:17.

64. **Gyűjts össze minden olyan ötletet, amelyekkel az ún. holt időt ki lehet tölteni!** Olyan tevékenységeket, amelyeket akkor is lehet végezni, miközben elpakoltok, egyik feladatról áttértek a másikra, sorban álltok, stb. Ezek olyan percek, amelyeket ki lehet használni arra, hogy elmondjatok a Biblia könyveinek a nevét, például úgy, hogy te megnevezel egy könyvet az Ó- vagy az Újszövetségből, a diákoknak pedig meg kell mondani a következő könyv nevét; megkeressetek bibliai párokat; bibliai tárgyakat és számokat rendeljétek egymáshoz; elénekeljétek a gyermekek kedvenc énekét; felsoroljatok bibliai csodákat; vagy barkohbázzatok, például: „Gondoltam valamire, amit Isten teremtett. Az égen van, puha és fodros”; stb.
65. **A tanítási időn kívül is próbálj meg kapcsolatot teremteni és tartani a diákokkal:** egy telefonhívással, képeslappal, rövid levéllel kifejezheted irántuk érzett szeretetedet. Időnként meg egy megcímzett, felbélyegzett válasz-borítékot is küldhetsz, hogy bátorítsd őket, ők is írjanak neked. Ígérd meg, hogy minden levélre válaszolni fogsz! Bátorítsd a gyerekeket, hogy egymással is levelezzenek!
66. **Ne csak negatív, hanem pozitív visszajelzést is küldj haza a gyerekekkel!** Egy dicséret, piros pont, matrica, stb. nagyszerű bátorítás. Kérd meg az igazgatót, hogy időnként írjon egy dicséretet az olyan diákok szüleinek, akik kimagasló eredményt értek el!
67. **Határozd el, hogy minden nap több pozitív elem lesz a diákjaiddal való kapcsolatodban, mint negatív;** az egész osztállyal és minden tanulóval egyenként! Felmérések szerint a tanárok többsége általában háromszor annyi negatív dolgot mond a diákoknak, mint pozitívat. Ha észreveszed, hogy több dolgot is megkritizáltál, vagy megszólítottad őket, tudatosan keress valamit, amit meg tudsz dicsérni a viselkedésükben vagy teljesítményükben.

KÜLÖNLEGES BEAVATKOZÁSI TECHNIKÁK

68. **A tettek gyakran hangosabbak a beszédnél.** Ha egy tanuló ütögeti a padot a ceruzájával, vagy egy papírlappal játszik, szép csendben vedd el tőle és ne add vissza az óra végéig, akkor pedig beszéljess el vele.
69. **Ha odasétálsz a beszélgető gyerek mellé és megállsz,** ha csendben valakinek a vállára teszed a kezéd, vagy egy tanulót átültetsz egy másik helyre, ezek mind olyan lehetőségek, amelyek meg-

oldhatják a fegyelmezési problémát anélkül, hogy az óra menetét meg kellene szakítani.

70. **Próbáld ki a hallgatást!** Hirtelen állj meg egy szó közben és várd meg, míg a tanuló észreveszi magát és elhallgat! A csoport tudni fogja, miért álltál meg. Ha ez önmagában nem elég, akkor nézd meg pontosan, mennyi a kiesett idő. A beszélgető tanuló tartozik neked ezzel az idővel akkor, amikor a többieknek szabadidejük van, vagy éppen játszhatnak.
71. **Addig ne kezdj el beszélni, amíg mindenki úgy nem viselkedik, ahogy azt elvárod;** a helyén ül, nem beszélget, stb.
72. Próbáld meg keményen ránézni a fegyelmezetlenekre; egy fejcsóválás, mutatóujjal való fenyegetés, szemöldök-ráncolás, mind jelzi, hogy nem helyesen viselkednek.
73. **Ahelyett, hogy a fegyelmezetlen viselkedésért felírnál valakit a táblára, vagy valamilyen jelet tennél a neve mellé, jobb, ha minden tanuló neve mellé meg határozott jelet, zászlót vagy csillagot teszel** az óra elején és a fegyelmezetlen viselkedésért ezekből mindig elveszel egyet.
74. **Amikor hangosan olvastatsz, vagy kérdéseket teszel fel, ne sorba haladj az osztályban, hanem össze-vissza,** hogy ne tudjak kiszámolni, mikor ki következik. Először tedd fel a kérdést, azután szólíts fel valakit, hogy válaszoljon!
75. Ha úgy érzed, hogy a diákok már unják hallgatni a hosszan tartó magyarázatot, **válts át a kérdés-felelet módszerére!**
76. **Segíts a diákjaidnak, hogy a tanultakból az élet alapelveire vonatkozó következtetéseket vonjanak le!** Ha például egy oldalnyi matematika feladatot kell megoldaniuk, az a következő következtetések levonásához, megbeszéléséhez vezethet: 1) Jól megválasztott terv, stratégia növeli az eredményességet; 2) Egy adott készség gyakorlása annak jobb elsajátításához vezet, akár matematikáról, akár kosárra dobásról van szó; 3) Nem lehet mindig mindent hibátlanul megoldani, de meg kell tennem minden tölem telhetőt; 4) Fontos tudnunk, hogyan javíthatjuk ki a hibákat. Miután levontátok a megfelelő következtetéseket, engedd, hogy a tanulók maguk jöjjenek rá, ezeknek milyen szerepe lehet az otthoni, baráti kapcsolataikban, más tantárgyakhoz való hozzáállásukban, stb.
77. **Segíts annak, aki nehezen tud megoldani egy feladatot!** Sok diák könnyebben megbirkózik egy feladattal, ha van mellette valaki, aki segítsen, mintha a tanár őrmesterként szemléli őket a katedráról. Kérd az Urat, hogy munkálja ki benned a Szentlélek által az ilyen segítő szolgálatra való készséget!
78. **Mindig konkrétan jelöld ki a hallgatás utáni megértés feladatát,** hogy a diákok tudják, mire kell odafigyelniük: jegyezd meg öt szereplő nevét a történetből; nevezd meg azt a három helyet, ahol Jézus járt; hányszor tagadta meg Péter Jézust.
79. **Az alsóbb osztályokban jó segítség egy báb, aki figyeli az osztályt,** időnként a füledbe súg valamit és a történet végén név szerint megdicséri azokat, akik végig figyeltek (ha mindenki, akkor az egész osztályt). Ezek a gyerekek előre jöhetnek és a báb kezét fog velük, vagy vállon veregeti őket.
80. **A viselkedés legkisebb javulását is vedd észre és bátorítsd!** Ha az a tanuló, aki a múlt héten csak két percig bírt nyugodtan ülni, ma öt percig ült nyugodtan, az előrelépés. Segíts a diákoknak, hogy folyamatosan változzanak, fejlődjenek, míg el nem érik az elvárásaidat!
81. **Próbáld meg arra a diákra irányítani a figyelmet, aki jól viselkedik,** dicsérd meg! Ez ugyanakkor figyelmeztetés a többieknek, anélkül, hogy fegyelmezetlenségüket külön figyelemre méltatnád.
82. **Kérdezd meg a rendetlenkedő tanuló, miben segíthetsz neki!** Ez lehetőséget ad arra, hogy odamenj hozzá, megigazítsd a könyveit és további munkára, helyes viselkedésre ösztönözd.

83. **Halkítsd le a hangodat** – ne emeld fel – azért, hogy a diákoknak meg jobban oda kelljen figyelniük, ha meg akarják érteni, mit mondasz, ahelyett hogy tovább beszélgetnének vagy zajongának.
84. **Ne felejtse el, hogy a rendszeres rossz viselkedés általában valamilyen mélyebb szükséglet takar**, például figyelem felkeltési szándékot, szeretet hiányt. Ha a tanulók alapvető érzelmi szükségleteit (szeretet, megbecsülés, összetartozás, cél, pozitív hozzájárulás) kielégíted, jelentősen csökkented a fegyelmezetlenségi hajlamot.
85. **Legyél türelmes** – Isten még nem fejezte be bennük a munkát (ahogy benned sem)! A problémák megoldása és kapcsolatok kiépítése időt vesz igénybe.

SZEMÉLYES BEAVATKOZÁS

86. **Ha minden arra irányuló kísérleted kudarcot vallott, hogy egy diákkal a csoportban együtt tudj munkálkodni, akkor foglalkozz vele személyesen!** Ne használj olyan fegyelmezési eljárásokat, amelyek nyilvánosan megszégyenítik a gyermeket! Különösen egy keresztyén iskolában, vagy a gyülekezetben, ahol a részvétel önkéntes, nagyon sokat árthatunk ezzel Krisztus ügyének egy gyermek életében. Mint keresztyéneknek, soha nincs jogunk, hogy bántóak legyünk, még akkor sem, amikor a legnehezebb problémák, helyzetek megoldásával állunk szemben.
87. **Amikor négy szemközt megbeszéled a problémát a tanulóval, igyekezz a következő pontokra koncentrálni:**
- Világosan magyarázd el a vétséget, hangsúlyozd, milyen kárt okozott ezzel az egész osztályközösségnek, ne csak a személyed elleni sértést lásd benne!
 - Próbáld meg eljutni odáig, hogy a tanuló elismerje az általa elkövetett vétséget! Ne tegyél fel olyan kérdéseket, hogy „miért viselkedsz így?”! Legtöbbször úgysem tud rá válaszolni.
 - Jelentsd ki, te bízol benne, hogy a tanuló képes az elvárásaidnak megfelelően viselkedve együttműködni az osztállyal; igyekezz erről őt is meggyőzni!
 - Mondd el, lehetőleg minél konkrétábban, milyen viselkedést vársz el tőle! Kérd, hogy határozza el, igyekszik úgy viselkedni, hogy az a közösség épülését szolgálja, ne pedig hátráltassa a munkát.
 - Emlékeztess, hogy minden viselkedésnek vannak következményei, amelyek az adott viselkedéssel együtt járnak! Segíts a tanulónak eljutni odáig, hogy maga válassza a büntetést!
 - Van, amikor lehetőség adódik rá, hogy a tanuló Istennel való személyes kapcsolatára rákérdezzünk. Teljes mértékben hagyatkozz a Szentlélek vezetésére, miközben a gyermeket Jézus Krisztusba, mint személyes Megváltójába vetett hitre és bűnbánatra vezeted! Ugyanakkor ne használj ki az általa elkövetett vétséget, hogy jól „beolvassál” neki! Isten jóságának felismerése vezet bűnbánatra.
 - Biztosítsd a tanulót arról, örülsz, hogy az osztályodba jár, szereted és nagy lehetőségeket látsz előtte a jövőben, ha egyre jobban átadja a szívét Istennek és fejleszti az önfegyelmét.
 - Ha szükségesnek látod, mondd el, milyen következménye lesz, ha a probléma megismétlődik!
88. **Ha egyszer-kétszer már személyesen elbeszélgettél a legalább általános iskolás korú gyermekkel, fontold meg, nem lenne-e jó egy ún. szerződést kötni vele**, amely pontosan leírja az elvárásokat és a következményeket, amivel mindkét fél egyetért. Egy harmadik személy is aláírhatja tanúként. Állapodjatok meg egy időpontban, amikor a szerződést felülvizsgáljátok, és adj belőle egy példányt a tanulónak! Mindig figyelj rá, hogy a szerződésben leírtaknak megfelelően járj el!

89. **Egy személyes beszélgetés utáni szerződésnek vagy szóbeli megállapodásnak része lehet egy olyan jelben való megegyezés,** amely azt jelzi a tanulónak, hogy viselkedése kezdi megközelíteni az elfogadhatatlant. A jel lehet egy halk köhintés, vagy az, hogy megkopogtatod az asztalt a ceruzáddal. A többiek számára a jel ismeretlen, tehát nem jelent semmit. Ez a módszer időnként hatásosan segít a tanulónak ellenőrizni saját viselkedését.
90. **Kérj tanácsot a feljebbvalóidtól, amikor úgy érzed, hogy egy tanuló fegyelmezésére irányuló minden erőfeszítésed hiábavaló!** Olyan esetekről van szó, amikor meg kellett szólítanod a tanulót óra közben, vagy négyszemközt elbeszélgettél vele és mégsem változott semmi. A felletted segíthet más fegyelmezési módszerek kidolgozásában, illetve annak eldöntésében, mikor kell értesíteni a szülőket.
91. **Ne beszélj az ilyen jellegű problémákról másoknak!** Ez árt a tanuló jó hírének, elkeserítheti a szülőket és Isten népe között megengedhetetlen.
92. **Ne halogasd a szülők értesítését, de figyelj oda arra, hogyan!** Amikor felháborodottan azt mondd: „Jancsi kibírhatatlan volt ma!”, vagy „Meg fog őrjíteni ez a gyerek!” – ezzel eleve halálra ítélted ezt a kapcsolatot. A szülőknek érezniük kell, hogy nincs közöttetek ellenséges viszony, hiszen mindketten ugyanazon az oldalon álltok. Ha nem lépsz fel támadólag, nem fognak védekezni. Egyszerűen mondd azt, hogy „Van néhány probléma, amit meg kell beszélünk!” Válassz egy alkalmas helyet és időpontot és legyél felkészült! Mondj konkrét példákat a gyermek viselkedésére, és arra is, hogyan fegyelmeztetted. Legyél nyitott a szülők javaslatai iránt és igyekezz megszerezni a támogatásukat, miközben biztosítod őket gyermekük iránti elkötelezettségéről és szeretetéről.
93. **Legyenek a szülők a szövetségeseid, különösen egy javuló viselkedés jutalmazásában!** Azt azonban nem várhatod el, hogy a szülők megoldják helyetted az osztályban jelentkező fegyelmezési problémákat Ez a te feladatod. A szülők gyakran kérik, hogy a tanár minden nap adjon írásos véleményt a gyermek viselkedéséről, és ilyenkor a tanár hajlamos a fegyelmezést a szülőkre hárítani. A szülők ilyenkor valójában azt kérik: „Azt szeretnénk hallani, hogy javul a gyermek viselkedése”. Ha rendszeresen negatív visszajelzést kapnak, az megrontja a közöttetek lévő kapcsolatot és aláássa a tanár nevelési képességeibe vetett bizalmat.
94. **Az elszigetelés, kiültetés, órák utáni bennmaradás, mind hatásos módszerek, különösen az olyan diákok fegyelmezése esetében, akik szeretnek mindig a többiek érdeklődésének középpontjában lenni.** Az idő az életkortól függ és tíz perces kiültetéstől, egy vagy néhány napos órák utáni bennmaradásig is tarthat. A tanuló elveszti minden lehetőségét, hogy a szünetekben a többiekkel együtt legyen, játsszon. A megbeszélésnek, megbánásnak, bocsánatkérésnek és helyreállításnak itt is meg kell történnie.
95. **Amennyiben egy tanuló rendszeresen fegyelmeztetlenül viselkedik és magatartása a fegyelmezés ellenére sem javul, akkor komolyabb lépésekhez kell folyamodni, hogy megállapítsák az esetleges mélyebb érzelmi, vagy figyelem deficitből fakadó problémákat, tanulási rendellenességeket, egyéb okokat.** Néhány javaslat:
- a. A feljebbvalóid, a szülők és az elérhető szakemberek részvételével tartsatok egy megbeszélést!
 - b. A gyermeket szakemberrel meg kell vizsgáltatni és javaslatot tenni a probléma kezelésére.
 - c. A gyermeknek és családjának javasolhatjuk, hogy vegyenek részt szakszerű lelki tanácsadáson.
 - d. Amennyiben úgy látjuk, hogy ez az iskola a gyermek szempontjából nem a legmegfelelőbb, javaslatot tehetünk arra, hogy a szülők írassák át a gyermeket egy másik iskolába, amely a képességeinek, érdeklődési körének jobban megfelel, több speciális szolgáltatást nyújt.
96. **Bár a keresztyén tanárok többségének szeretete és türelme szinte végtelen, a fegyelmeztetlenségével az osztály rendjét megbontó diákot mégis el kell tanácsolni.** A tanítás színvonala és az osztály többi tagjának érdekében egy-két rendbontó diák eltanácsolása egy idő után elke-

rülhetetlenné válik. Az ilyen drasztikus módszerek gyakran rádöbbsentik az adott tanulót, hogy a számára szükséges segítséget igénybe vegye, vagy a képességeinek, érdeklődésének jobban megfelelő iskolát keressen.

BEFEJEZŐ MEGJEGYZÉSEK

97. **Befejezésül szeretném megjegyezni, hogy a fegyelmezés egy pozitív folyamat.** A valóban megoldhatatlan esetek száma igen kicsiny. Törekedj arra, hogy mindig összefüggéseiben vizsgálj a dolgokat! „Ez is elmúlik majd” – bátorító a nehéz helyzetekben. Ne engedd, hogy a negatív dolgok teljesen lekössenek! Ha úgy érzed, hogy a gyermekekkel való kapcsolatodban több volt a negatív, mint a pozitív elem, tarts önvizsgálatot. Fontos, hogy a nap végén mindig úgy érezd, minden diákkal való kapcsolatodban legalább annyi pozitív mint negatív elem volt.
98. **Ne feledkezz meg a bevezetőben elmondottakról – a helyes fegyelmezés alapja az igazi, gondoskodástól áthatott, jó kapcsolat.** Mivel a kapcsolatok alapját az érzelmek (nem pedig az értelem) jelentik, mindig juttasd kifejezésre, hogyan érzel a diákjaid iránt. Egészítsd ki a következő mondatot az alábbi kifejezésekkel:

Amikor látlak titeket, mindig érzem magam.

<i>boldognak</i>	<i>büszkének</i>
<i>megelégedettnek</i>	<i>kimondhatatlanul jól</i>
<i>szerencsésnek</i>	<i>megjutalmazottnak</i>
<i>lelkesnek</i>	<i>hálásnak</i>
<i>Isten iránt hálásnak</i>	<i>örömtelinek</i>
<i>igazán értékesnek</i>	<i>stb.</i>

99. **Miközben arra törekszel, hogy pozitív hozzáállást fejlessz ki magadban a diákokkal szemben, tanulj meg legalább 100 különféle módot, ahogyan megelégedettségedet kifejezheted!** Néhány a sok közül:

<i>Ügyes vagy!</i>	<i>Csak így tovább!</i>	<i>Alapos gondolkodásra vall.</i>
<i>Jól haladsz!</i>	<i>Legközelebb könnyebb lesz!</i>	<i>Díjnyertes produkció.</i>
<i>Ez nagyszerű!</i>	<i>Szépen haladsz!</i>	<i>Dicséretet érdemel.</i>
<i>Hihetetlen!</i>	<i>Ma sokkal jobban megy!</i>	<i>A szüleid büszkék lehetnek rád.</i>
<i>Gyönyörű!</i>	<i>Túltettél magadon!</i>	<i>Abszolút tökéletes!</i>
<i>Szuper!</i>	<i>Látom, hogy forog az agyad!</i>	<i>Látszik, hogy érted.</i>
<i>Csodálatos!</i>	<i>Veled elvezet dolgozni!</i>	<i>Még kiemelkedőbb teljesítmény.</i>
<i>Szenzációs!</i>	<i>Kimagasló teljesítmény!</i>	<i>Jó úton haladsz!</i>
<i>Kiváló!</i>	<i>Kiváló teljesítményt nyújtottál!</i>	<i>Napról-napra jobb.</i>
<i>Jó gondolat!</i>	<i>Jól végzett munka.</i>	<i>Jó irányba haladsz!</i>
<i>No, nézd csak!</i>	<i>Egyedülálló teljesítmény.</i>	<i>Fenomenális!</i>
<i>Mekkora javulás!</i>	<i>Nagyszerű volt!</i>	<i>Sziporkázó!</i>
<i>Meg vagyok veled elégedve!</i>	<i>Túteljesítetted a feladatot!</i>	<i>Tökéletes!</i>
<i>Kimondhatatlanul jó!</i>	<i>Jó választás volt!</i>	<i>Ez az!</i>
<i>Büszke vagyok rád!</i>	<i>Lehet ünnepelni!</i>	<i>Nem rossz!</i>
<i>Elképesztő!</i>	<i>Különösen szép!</i>	<i>Fantasztikus!</i>
<i>Nagyra értékelem, amit csináltál!</i>	<i>Pedáns!</i>	<i>Lenyűgöző!</i>
<i>Győzelem!</i>	<i>Elbűvölő!</i>	<i>Nagyon szép!</i>

Elvitted a pálmát!

Első osztályú teljesítmény!

Jobb, mint valaha!

Helyes válasz!

Most megvan!

Fejedelmi munka!

Kiemelkedő!

Nagyon érett reakció.

Jó Isten munkáját látni benned!

Alapos!

Ügyesen rendszerezett!

Mestermunka!

Művészi teljesítmény!

Igazan leleményes!

Te vezetsz!

Isten célja az életedre nézve

Öröm ilyen jó osztályban tanítani!

Látszik, hogy Isten használ téged!

Megörvendeztetettél!

Jól haladsz!

Mindent bele, csak így tovább!

Tudtam, hogy képes vagy rá!

Látszik, hogy használod az eszedet!

Jó úton haladsz a siker felé.

Ezen, úgy látom, magad is meglepődöttél!